

Akújiaa 35

Nnojotsü aralüinjatüin
ayalajün jee oikün
wane tepichi jierü, toolo,
majayülü jee jima'ai.

Akújiaa 36

Aa'inmajüneeshii waya
suulia supushua'a kasa
mojusu amolo'ulinqatükü
atuma wakuwa'ipa.

Akújiaa 39

Ma'aka wayamajünüle, kojutsu
wakuwa'ipa süpüla weiyajünün,
anaiwa waya maalü.

Akújiaa 40

Ma'aka walirüjünün sünain
mojutuin watüma leei
penatkalü, kojutsu wakuwa'ipa
süpüla ni'itaanüinjachin
wanee pütchipu'u
anaatajachikai sukuwa'ipa
sümülatu'u türivunatkü.
Kojutuinjatüinja'a supushua'a
wakuwa'ipa.

Akújiaa 41

Ma'aka eere sulu'u wanee
oumainwaa, wanee leeirua kojutuin
ma'ain atumaa waya suulia tü pütchi
aashajuushitkaa natuma laülaayuu
süpüla kojutuinjanain waya, shieerü
wo'unakaa achiirua.

Akújiaa 42

Aluwataashikai
woummainpaa'a acheküsü
nii'iyatüin sujutu wakuwa'ipa
pansaashaanain, süpüla
ne'eraajüi tepichikana jieyüu,
toolayuu, majayütnüü, jima'alii
jee laülaayuu.

Akújiaa 43

Eesü wanee ojutkujaalee
saainjüin ONU shiraajo'u
ayatüle atumaa sujutu
wakuwa'ipa.

Akújiaa 44

Aluwataashikai
woummainpaa'a acheküsü
nüküjün sümüin
ojutkujaaleekaa tü
naa'inrüikalü süpüla ayatüin
atumaa jee kojutuin atumaa
sujutu wakuwa'ipa.

Esta publicación es un resumen no oficial de la Convención sobre los Derechos del Niño adaptada en mesas técnicas con los pueblos indígenas de Venezuela y revisada por el Instituto Nacional de Idiomas Indígenas del Ministerio del Poder Popular para la Educación, en el marco de la implementación del Plan Nacional de Derechos Humanos 2016 - 2019.

**Akújiaa 46
sünainmüin 54**

Wane'ella'asa Laülaapiairua
müschia wayakanaya'asa eeshii
süpüla waküjün namüin
ojutkajaaleekaa kasale alatiün
sümaa sujutu wakuwa'ipa

Akújiaa 37

Na tepichikana, jieyüu, toolayuu,
jima'alii jee majayü(n)lüü nnojoishii
süpüla müliajüinjanain atumaa,
no'utunuinjanain aa'in. Mojutale
watura tü leikaa, kojutesü
wakuwa'ipa süpüla weiwaajünün
natuma na atijashiikana süpüleerua
pütchi kojutsu jee yootiraai waya
namaa wapüshi.

Akújiaa 38

Waya tepichikana,
jieyüu, toolayuu,
jima'alii jee
majayütnüü nnojoishii
sünainpünainjanain
waya kasachiki
jee o'utirawaa,
aa'inmajüneeshii
ma(a)'in waya.

PÜTCHE AASHAJAAUSHITKA NATUMA

LAÜLAAYUU SÜPÜLA KOJUTUINJATÜIN

NAKUWA'IPA NAPUSHUA'A TEPICHIKANA

Tüü pütchi aashajaaushitkaa natuma pütchikaa tüü ashajuushi
natuma laülaayuu sukuwa'ipa ajutuu wattapünaa shii'iyatüin
nakawa'ipajatükaa napushua'a tepichikana toolayuu, jieyüu,
majayütnüü jee jima'alii su'unajatükü achiirua Wenesueela
aka soonooi sümaa su'utpuna juya 1990.

Akújiaa 1

Tepichi waya na
mekettaajüinyülikana po'loo
mekiisalümüin juya.

Akújiaa 3

Supushua'a Laülaapia sümüinjatü
wayuu jee tü awalaajuushikaa,
acheküsü jalüjain saa'in tü anakalü
namüin napushua'a na tepichikana
toolayuu, jieyüu, jima'alii o'tta
majayütnüü.

Akújiaa 4

Saa'inrainjatükü shikiipu'u
Mmakaa, shia sükchajaaínjatüin
sukuwa'ipa süpüla
kojutuinjatüin wakuwa'ipa
atumaa.

Akújiaa 5

Aa'inmajüneeshii waya
natuna, washi, wei
jee kamaakana waya,
neki'rajüinjana waya
sünain kasa anasü, sünain
nakawa'ipa wayuu, süpüla
kojutuin nakawa'ipa wayuu
sümaa alijuna watuma.

Akújiaa 2

Wayakana wapushua'a, tepichikana,
toolayuu, yieyüu, jima'alii,
majayütnüü, kajutesü wakuwa'ipa,
nnojoluinjatü akatatnün waya
sünainjee jaralin waya, kasale waya,
suno'u wata, kasain wanoujain
anain, wanüiki, jaralüin wo'unuin
achiirua, müliajen, washirülen,
kamojuralen o'tta nakawa'ipa washi,
wei, je'e jee kamaakana waya.

KOJUTAA AKUWA'IPA SÜNAIN EPIJAWAA, WAYUWAA JEE KAPÜSHAA

Akújiaa 6

Epijeweeshii naa tepichikana, toolayuu,
jieyüu, jima'alii jee majayünnüü.
Sü'läüla Mmakalü acheküsü sükchajaaín
sukuwa'ipa süpüla anain jee
mulo'uunjanain waya

Akújiaa 7

Kojutsu wakuwa'ipa süpüla
kanülianjanain waya,
eeje'ewaliire, müsüja'a
we'eraajüinjanain wei
nümaa washi.

Akújiaa 9

Pansaale waa'inmajia Jutuma
wei nümaa washi, nnojoishii
süpüla wakatatrüinjanün
noulia. Müleka no'ulaajíraale
jee nakatajíraai, ayatüinjatü
kojutuin atumaa weraajirai
namaa waneepia.

Akújiaa 10

Ma'aka wei nümaa washi
kepielen sulu'u naata oummain,
chi aluwataashikai woumainpaa'
namaa aluwataashiikana
sulu'u wanee Mmaya'asa,
neiwajüinjana waya süpüla
wanti'raai.

Akújiaa 11

Nnojotsü jaralüin kamaainjanain waya o'tta a'allijün so'o'opünaa waa'in sulu'u naata oummain.

Akújiaa 12

Kajuteesü wakuwa'ipa süpüla kanülinjanain so'o'u tü alatakälü wamüin jee kajuteesü tü wamakaa

Akújiaa 13

Waya tepichikana toolayuu, jieyüu, jima'alii jee majayütnüü eeshii süpüla yootün waya, washajün jee waküjin süchiki tü ke'ireekalü waa'in, kojutüinjatü wamüin nakuwa'ipa wayuu atamüinre'e.

Akújiaa 14

Waya tepichikana toolayuu, jieyüu, jima'alii jee majayütnüü eeshii süpüla jalüjin waa'in jee woonooin sumaa tü ke'ireekalü waa'in.

Akújiaa 15

Eeshii süpüla wo'uutkajaain jee kottiraain waya namaan wainma wayuu, jünain pansaii wakuwa'ipa jee taashin waya.

Akújiaa 16

Kojuteesü wakuwa'ipa sutuma wayuu ma'aaleekale'e, nnojoluinjatü amojojunün sükuwa'ipa.

Akújiaa 17

Raawiakalü, siinekaa, televisootkoo jee karalo'utaküjiakalü, acheküsü shikirajün waya süpüla anaa.

Akújiaa 18

Naa'inmajeei waya wei jee washi akalijüneeshii natuma Sü'läüla Mmakalü

Akújiaa 19

Nakaalijeei waya Sü'läüla Mmakalü suulia müliaajaa atumaa, a'ttairü sutumain wei, washi jee sutuma wayuu atamüinre'e.

Akújiaa 20

Nnojoliire kepiain waya namaan wapüshi naa'inmajeei waya na laülaayuushiikana.

Akújiaa 21

Namaweere waya wanee naatapüshii, acheküsü noonooin shikiira na kasakana wanain jee nukumajüinjatü akuwa'ipa wane juee.

Akújiaa 22

Ma'aka piunnule so'opunaapaa' in sulu'ujee puumain jee po'onoole sulu'naata oumain, tü Mma püntakalü alu'ümüin nakaalijüinjana jaya sünain anaa akuwa'ipa.

Akújiaa 23

Waya kamojulashiikana otta mojuin ekii, kojutusu wakuwa'ipa süpüla weiwajünün natuma atijashiikana süpüla wa'ayuise, wamojula süpüla eeji'iraainjanain waya namaan pansaashiikana.

Akújiaa 24

Waya tepichikana, jieyüu, toolayuu, jima'alii jee majayütnüü kojutusu wakuwa'ipa süpüla anainjatüin weküin, wasünjanün wuin anasü jee we'eraajaanün anaapijalü. Müsüja'a naa'inmajeei waya na shikiipu'ukana anaa, suulia kasa mojusu mayeinjenekalü atuma waya.

Akújiaa 25

Ma'aka kepiale waya sulu'wanee piichiaa'inmajülee, wanee pitaalü otta wane'eyaasa, kojuteesü wakuwa'ipa süpüla shi'irajaanün waneepia sütijaanaiwa o'u.

Akújiaa 26

Wapushua'a tepichikana, jieyüu, toolayuu, jima'alii jee majayütnüü, kojutusu wakuwa'ipa süpüla kajutaa atumaa.

Akújiaa 27

Kajuteesü wakuwa'ipa natuma washi jee wei, naapeein wamüin tü pansaainjatükalü atuma wakuwa'ipa sünain anaa atapaa'ala, anaa ekiirujuna, anaa aa'inru'uu, anaa akuwa'ipaainjatü jee kottirawaa. Isale nachikin neiwaajüinjana Sü'läüla Mmakalü.

Akújiaa 28

Kojutusu wakuwa'ipa sünain atijaa. Sulu'u woumain maliasü tü atijaakalü namünin tepichi sulu'ukana eki'rajiakalü jee. Nnojoshii müliaajüinjanün waya atumaa sulu'u eki'rajiakalü.

Akújiaa 29

Tü ekirajünakalü anain waya acheküsü süpüleinjatüin mulo'uin waya jee suno'utüinjatüin wakuwa'ipajatükalü. Ekirajüneeshii waya sünain kojutaa watuma sükuwa'ipa wayuu, müsüja'aa we'eraajüinjatüin wakuwa'ipajatükalü, müsüja'aa kojutuinjatüin watuma Mmapaa'ajunakalü.

**AKÚJIAA ATUMAA
AKUWA'IPAA, ATIJAA
APÜLEERUA JEE
ATALATE'ERIAA AA'IN**

Akújiaa 30

Waya tepichikana, jieyüu, toolayuu, jima'alii jee majayütnüü kojutusu wakuwa'ipa sünain wayuwaa, wo'unüin süchiirua tü wano'ujakalü anain jee yootüinjanain waya wayuunaikiru'u.

Akújiaa 31

Kojutüinjatü wakuwa'ipa sünain eeme'rawaa, ashaitajawaa jee eeji'iraainjanain waya sünain mi'ira atamüire'ee.

Akújiaa 32

Nnojotsü aralüinjatüin aluwataainjanain waya sünain wanee a'yatawaa eekalü ayuulinjanain, mayaleraain jee matijain atuma waya. Shiyaawatüinjatü Shikiipu'ukaa Mmakalü wouyase kettaakaa süpüla a'yatawaa, jalapüshinjatüin shia jee kasain anain wapüla.

Akújiaa 33

Aa'inmajüneeshii waya natuma na aa'inmajüliikana suulia sünainpünaainjanain waya yüi, woike'enüin jee wakumajün natuma na mulo'uyukana woulia.

Akújiaa 34

Aa'inmajüneeshii waya suulia wa'yate'enashaanain jee ataüjaanaa. Nnojoshii eiwaje'ennüinjanain tepichi'iwa'aya waya.

Síguenos en redes sociales:
 @unicefvenezuela